

II. KÖZLEKEDÉSTÖRTÉNET

Balogh Tamás Zoltán

BALOGH TAMÁS ZOLTÁN

A SZÉKELY GYORS ÉS A CSÍKSOMLYÓI ZARÁNDOKVONATOK TÖRTÉNETE

Minden pünkösdkor immár 9 éve elindul Magyarországról egy zarándokvonat a csíksomlyói búcsúra. A Székely gyors nevű vonatot 2008-ban azzal a céllal hozták létre, hogy a vonatozás szerelmesei vasúton is eljuthassanak az erdélyi szent zarándokhelyre. Mindenholnan felkerekednek, és részt vesznek a búcsún úgy a hívők – főleg a katolikusok – mint azok, akik az ezeréves határra és a Rákóczi-várra kíváncsiak, de eljönnek azok a vasút barátok és vasúttörténészek is, akik meg akarják nézni a Gyimesbükkön lévő vasúti őrházat.

1. kép A csíksomlyói zarándokok tömege 2004-ben ¹

---

¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Cs%C3%ADksomly%C3%B3i_b%C3%BAcs%C3%BA_1.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 6.

1. A csíksomlyói búcsú

A csíksomlyói búcsú a székelyek 1567-ben kezdődött, katolikus hitük megvédéséért hálát adó fogadalmi zarándoklata, amely a rendszerváltozást követően az összmagyarság legjelentősebb keresztény ünnepévé vált. Minden év pünkösdjén, több százezer magyar katolikus és keresztény hívő jelenlétében, a csíksomlyói kegytemplomban tartják meg a búcsút, amely az 1993 óta kiegészül egy szabadtéri szentmisével is a közeli Kissomlyó-hegy és a Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben. A kegytemplom és a körülötte lévő térség ugyanis ekkora már nem tudta befogadni a több százezerre duzzadt búcsújárók tömegét. Éppen ezért egy oltáremelvényt építettek a hegy nyergében és azóta oda irányítják az úgynevezett „keresztaljakat” – kereszt alatt vonuló, templomuk zászlója és a településük nevét jelző felirat mögé felsorakozó zarándokcsoportokat –, és a világ különböző részeiből érkező hívőket.

A Csíksomlyói búcsúhoz fűződő külön érdekesség, hogy 2008 augusztusában egy zarándok egészen az ausztriai Mariazell városából indult útnak gyalog, hogy közel 1400 kilométer megtételével a következő évben, 2009-ben részt vehessen a csíksomlyói búcsún. Magyarországról 2010-ben már két különvonatot is indítottak, a másodikat Csíksomlyó Expressz néven, 2012-től pedig már Boldogasszony Zarándokvonat is jár a búcsúra. A 2015-ös búcsún hozzávetőlegesen mintegy 250.000 zarándok vett részt.

„A Római katolikus egyház hívei Csíksomlyón teljes búcsút nyerhetnek, ugyanis az a bűneit megvalló és bűnbánatot tanúsító hívő, aki a gyónás szentségének kegyelmi állapotában meglátogatja a kegyhelyet és ott meghallgatja a szentmisét, az elnyeri a bűnei megbocsátása után visszamaradt büntetések teljes elengedését is. A ferences rend obszerváns ága által alapított Mária-kegyhely templomában van elhelyezve a híres kegyszobor, a sugárkoszorúval övezett Mária, aki a földgömbön és a holdsarlón áll, feje körül tizenkét csillagból álló glória. A holdsarlón egy emberarc van. Jobb kezében királynői jogart, baljában a gyermek Jézust tartja, mindkét szoboralak fejét korona díszíti. A 227 cm-es, aranyozott, festett hársfa szobor eredetileg egy szárnyasoltár központi alakja lehetett. A kegyszobor keletkezésének időpontja a 16. század eleje.”²

---

² CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ https://hu.wikipedia.org/wiki/Cs%C3%ADksomly%C3%B3i_b%C3%BAcs%C3%BA
Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

2. A zarándokvonatok története

Erdélybe először 2008. május 9-12 között indult el a Székely gyors zarándokvonat, abból a célból, hogy utasait elvigye a csíksomlyói búcsúra, valamint a gyimesbükki egykori határlomásra. Igaz a vonalon már előtte is ment egy expresszvonat, amely a 2008-as zarándokvonat nevét viselte, de igazából csak egy menetrend szerinti járat volt, amelyen zarándokok is utazhattak.

Erdélyt és a Partiumot 1920. június 4-én a trianoni békediktátum következtében elcsatolták, Magyarországtól és Romániához került. Az erdélyi magyarok és a székelyek így elszakadtak az anyaországtól és a románok mindent megtettek annak érdekében, hogy a magyar kulturális hagyományok megszakadjanak, helyettük pedig román szokások, és maga a román nyelv kerüljön előtérbe. Mindezt ortodox honfoglalásként is szokták aposztrofálni, hiszen rohamos iramban épülnek állami segítséggel ortodox templomok, mindeközben pedig több gótikus templom dől romba... Az ottani magyarok küzdöttek Erdély visszacsatolásért, küzdelmük pedig később részben megvalósulhatott, amikor 1940. augusztus 30-án Bécsben visszaadták Erdély északi részét. Ekkor ismét feléledhettek a magyarság kulturális hagyományai, így többek között a csíksomlyói búcsú is. Bár 1941-ben az etnikailag, tehát a többségben magyarok lakta területeket visszacsatolták az első és második bécsi döntés értelmében Kárpátalja és a Délvidék megszállása mellett, erdélyben a közlekedés azonban mégis nehézkessé vált, mivel a románok lezárták a határokat, és igyekeztek elszeparálni a magyarokat.

„A döntés követően Erdély északi része a Székelyfölddel együtt visszatért Magyarországhoz. Azonban az új határvonalat döntően az etnikai határok mentén húzták, a gazdaságföldrajzi és közlekedési szempontokat kevésbé vették figyelembe. Torda környékén nagy földgázlelőhelyek voltak német érdekeltséggel, ezeket pedig a Harmadik Birodalom nem kívánta Magyarországhoz csatolni. Így jött létre a „Göring hasa” elnevezésű beszögellés, ahol Románia ékszerűen benyúlt Magyarország területére Kolozsvár és Marosvásárhely között. Így a két várost összekötő vasútvonal (az észak-erdélyi vasúti fővonal) egy jelentős szakaszon, Románia területén maradt. A vonalon korridorvonal haladását a román fél nem engedélyezte, így Marosvásárhely és a székely körvasút lényegében el volt vágva a magyarországi vasútvonalaktól.”³

---

³ SZERETFALVA – DÉDA VASÚTVONAL <https://hu.wikipedia.org/wiki/Szeretfalva%E2%80%93D%C3%A9davas%C3%BAtvonal> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6

2. kép Magyarország 1940-41. vasútjainak Erdélyi része⁴

Ahol nem ment vonat, Mávautóbuszokkal utazhattak tovább, mindez azonban a sok átszállás miatt kényelmetlen volt. Ennek kiváltására mindenféleképpen egy vasútvonalat kellett építeni, amit Szeretfalva és Déda között el is készült. Horthy Miklós kormányzó 1942. december 5-én ünnepélyes keretek között át is adta a vasútvonalat így össze tudták kötni az anyaországot Székelyfölddel.

3. kép Horthy Miklós felavatja a Szeretfalva-Déda vasútvonalat, háta mögött a Turán mozdony⁵

⁴ <http://ballal.gofree.hu/G/194104v01.jpg> A letöltés ideje: 2017.VI.8.

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=AllQUu8EcK8> A letöltés ideje: 2017.VI.7.

A gyors közlekedés érdekében később motorvonatokat is rendeltek, amelyek 1943. július 1-én álltak üzembe. Az egy motor- és két személykocsiból álló, 502/503 számú gyorsmotorvonatok hétfőként, csütörtökönként és szombatonként a Nyugati pályaudvarról 7:02-kor indultak és 19:17-kor érkeztek meg Sepsiszentgyörgyre. Visszafelé szintén reggeltől estig közlekedtek.⁶ A gyorsmotorvonatok a keleti front közeledése miatt viszont csak 1944 nyaráig közlekedhettek. Erdély és Partium újból Romániához került, ismét román vonatok közlekedtek, erdély teljes területén, és így újból beszűkültek a magyar hagyományápolás keretei. Mindezek következtében Csíksomlyói búcsút is csak 1990-től tarthatták meg újból.

1. kép A 2017-es Székely gyors-Csíksomlyó expressz⁷

A búcsú és a Székely gyorsmotorvonat emlékezete mellett viszont további látnivalók is felkereshetők, így például gyimesbükki a vasútállomás, a gyimesi szoros, a romos Rákóczi-vár illetve a történelmi Magyarország határára épült 30-as számú vasúti őrház, amely „...1897-ben épült a magyar és a román állam közti szerződés alapján, a Csíkszereda-Gyimesbükk-Palánka-Kománfalva vasútvonal részeként.

⁶ MÁTHÉ ZOLTÁN – NAGY TAMÁS – T. HÁMORI FERENC 2008: 241.

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=q17X9613j5Y> A letöltés ideje: 2017.VI.8.

A 30. számú őrházat 1920 után a román vasúttársaság, a CFR használta, 1940-től 1944-ig ismét a MÁV, illetve a Magyar Honvédség. Ekkor az épület pincéjében és mellette lőrésekkel ellátott bunkert alakítottak ki. Az őrház 1944-től újra a CFR-hez került, majd sokáig elhagyatottan állt, mert a román vasúttársaság az 1960-as években megszüntette az őrházi szolgáltatásokat. Az épület néhány éve Deáky Andrásnak, a helyi iskola nyugdíjas igazgatójának tulajdonába került, aki azt a helyi önkormányzatnak ajándékozta. 2007-ben a Budakeszi Kultúra Alapítvány indított gyűjtést Erdélyben és Magyarországon az őrház felújítására,”⁸ amelyet 2008 pünkösdjén be is mutattak a helyieknek illetve a Székely Gyorssal érkező utazóközönségnek.

5. kép A Székely gyors NOHAB mozdony a 30.sz. őrház előtt⁹

⁸ GYIMESBÜKK <https://hu.wikipedia.org/wiki/Gyimesb%C3%B3ckk> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

⁹ http://iho.hu/img/vasut/1205/120511_gyimesbuk/2009.Erdely_460.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 5.

A csíksomlyói búcsúra illetve az őrházhoz és a Pfaff Ferenc által épített gyimesbükki vasútállomáshoz először 2008 pünkösdjén indították el a Székely gyors zarándokvonatát. A vasútbarátok és zarándokok a Keleti pályaudvaron szállhattak fel a vonatra, amely Szolnok, Püspökladány és Biharkeresztes érintésével érkezett meg Erdélybe. Az első nap utazással telt és *"nemzeti színű lobogókkal, énekekkel, integetéssel köszöntötték a helybeliek az elhaladó vonatot, Kolozsváron pedig közösen énekelték el a magyar és székely himnuszt, ami sokak szemébe csalt könnyeket."*¹⁰ A mozdony a nap végére zarándokutasait eljuttatta Felcsíki szálláshelyeikre, pontosabban Csíkkarcfalvára, Csíkdánfalvára, Csíkmadarásra, Csíkrákosra és Madéfalvára.

6. kép A „Székely gyors” első napra rendelt útvonala ¹¹

¹⁰ SZÉKELYGYORS <http://szekelygyors.com/> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

¹¹ http://www.jakadam.hu/01fenykepeim/ev2008/08szekelygyors2008/kepek/08szekelygyors2008-01_009.jpg
A letöltés ideje: 2017.VI.6.

„A második napon felsétáltak Csíksomlyóra, a Kis- és Nagy-Somlyó közötti nyeregbe, ahol több százezer zarándok társaságában a Makovecz Imre tervezte színpadon felállított ol-tárnál részt vettek a szentmisén. Délután szabadprogram keretében megcsodálták a Nagyboldogasszony kegytemplomot, és fejet hajtottak a Csodatévő Szűz Mária szobor előtt. A harmadik napon a Karakó-völgyhíd és Gyimesközéplek érintésével futott be a Székely gyors Gyimesbükk vasútállomására, ahonnan rövid séta után érték el a kontumáci kápolnát, részesei lettek a misének, átléptek a Hitünk és Nemzetünk Kapuján és végigjárták Megmaradásunk oszlopaait, melyek a következők: Isten, Haza, Család, Anyanyelv, Alkotás, Jog, Kultúra, Hagyomány, Egység, Szabadság, Jövő. Délután átsétáltak a Tatros partjára, tiszteletüket tették a 30-as őrház előtt, majd felkapaszkodtak a Rákóczi vár megmaradt romjai között.”¹² A vasútállomáson 2008-ban felavatták Pfaff Ferenc emléktábláját is, hiszen a vasútállomás építése az ő nevéhez fűződik. A negyedik napon pedig ismét hazafelé indult a Székely gyors, Magyarország felé.

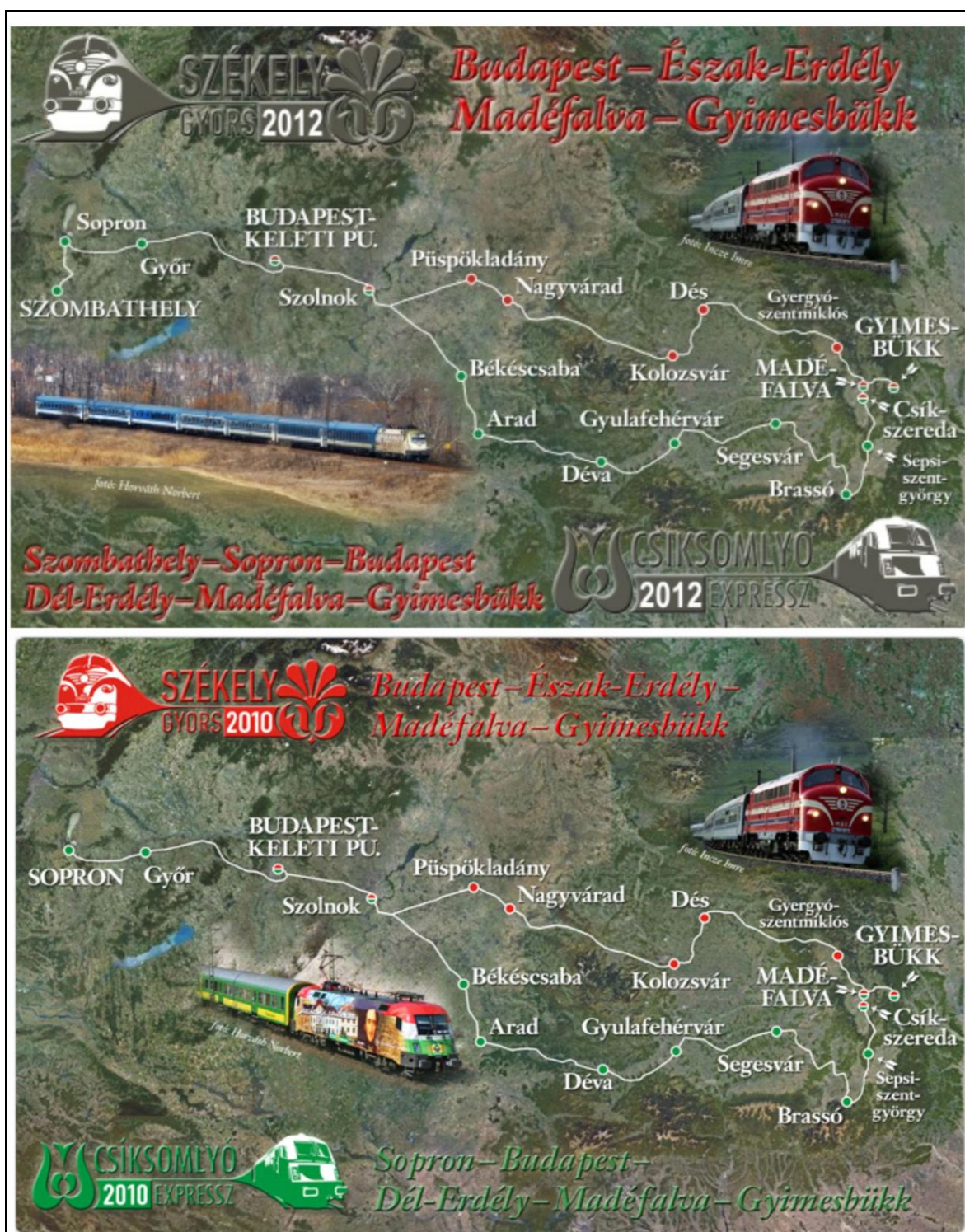
A Székely gyors 017-es számú Nohab típusú mozdonyával 2008-ban és 2009-ben még egyedüli szerelvényként vitte a búcsúra és a gyimesi szorosba a zarándokokat, 2010-től azonban már két különvonat is indult.

A Csíksomlyói expressz, 2012-ben csatlakozott a már jól ismert korábbi szerelvények mellé azzal a különbséggel, hogy utóbbi Sopronból indult és Győrön keresztül érkezett meg a budapesti Keleti pályaudvarra, majd onnan indult tovább Erdélybe, viszont más útvonalon mivel Szolnok után Békéscsaba, Arad, Déva, Gyulafehérvár, Segesvár, Brassó, Sepsiszentgyörgy és Csíkszereda érintésével érkezett meg Madéfalvára. Onnantól viszont már közös útvonalon futottak tovább mivel összecsatolták őket.

A Csíksomlyó Expressz mozdonyai minden évben változtak: 2010-ben az 1041-es pályaszámú Széchenyi matricás; 2011-ben a Liszt Ferenc matricás, 2012-ben az Aranycsapattal díszített Taurus mozdony húzta a személykocsikat. A Boldogasszony zarándokvonat szintén 2012-ben indult útjára, amely azóta minden év pünkösdjén Csíksomlyóra viszi zarándokait.

---

¹² SZÉKELYGYORS <http://szekelygyors.com/> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

7. kép A Székely gyors és a Csíksomlyói expressz térképe 2010 és 2012-ben ¹³

¹³ SZÉKELYGYORS <http://szekelygyors.com/> A letöltés ideje: 2017.VI.6.

A Csíksomlyói Expresszt és a Székely gyorsat 2013-ban szintén összevonták és össznemzeti zarándokvonatként közlekedett Székelyföldre. *„A különvonat Szombathelyről indul az éjszakai órákban, majd a Sopron-Győr-Budapest útvonalon hajnaltájt fut be a Keleti pályaudvarra. További belföldi útvonala: Szolnok-Békéscsaba-Lőkösháza. A határ átlépése után a dél-erdélyi villamosított útvonalon – Déván, Gyulafehérváron, Segesváron és Brassón áthaladva –, az esti órákban érkezik a Székelyföldre.*

Az egyesített zarándokvonat Székelyföldön kettéválik, és személyvonatként közlekedik: Csíksomlyó (május 18.) és Gyimesbükk (május 19.) napján is reggelente Madéfalváról kirajozva, északnak (Székely gyors), illetve délnek indulva (Csíksomlyó expressz) mennek el az egyes csíki falvakba vendégeskedő utasaikért, hogy a nap végén ugyanoda vissza is vigyék a zarándokokat. Érkezés Budapestre 20-án az esti órákban, majd a Székely gyors-Csíksomlyó expressz onnan még továbbmegy Szombathelyre.”¹⁴

A Székely gyorshoz kötelező volt román mozdonyt is hozzácsatolni. *„Újdonság, hogy 2013-ban először nyílt lehetőség arra, hogy a szükséges vasúthatósági engedélyek megszerzése révén a zarándokvonatot teljes útján magyar villamos mozdony vontathassa.”¹⁵* Ekkor írtak ki először pályázatot a Traxx mozdony feldíszítésére, amelynek témája: Hunyadi Mátyás uralkodásának 555. évfordulója volt, így ebben az évben a zarándokvonatot már a Hunyadi Mátyás matricás Traxx mozdony húzta. A Történelmi Székely Gyors 2014-ben viszont már új útvonalon futott mivel ekkor Debrecen is útba ejtette.

„Kelet-Magyarország szellemi, kulturális, gazdasági, idegenforgalmi és közlekedési központjában, hazánk egyik legdinamikusabban fejlődő nagyvárosának pályaudvarán csatlakozhat a város és a régió Csíksomlyóra tartó közönsége a különvonathoz. A különvonat június 6-án a hajnali órákban indul Budapest-Nyugati pályaudvarról. További belföldi útvonala: Szolnok-Püspökladány-Debrecen-országhatár. A határ délelőtti átlépése után az észak-erdélyi vaspályán haladva – Érmihályfalvát, Nagyvára dot, Kolozsvárt, Szamosújvárt és Dédát érintve –, az esti órákban érkezik Székelyföldre, a felcsíki falvakba.”¹⁶ A szerelvény ez év június 9-én ugyanezen az útvonalon tért vissza Magyarországra.

¹⁴ IHO.HU 2012 <http://iho.hu/hir/ossznemzeti-zarandokvonat-2013-ban-121121> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

¹⁵ IHO.HU 2012 <http://iho.hu/hir/ossznemzeti-zarandokvonat-2013-ban-121121> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

¹⁶ IHO.HU 2014 <http://iho.hu/hir/tortenelmi-szekely-gyors-2014-junius-6-9-140114> Az oldal utolsó megtekintése: 2017. VI. 8.

8. kép A Hunyadi Mátyás emlékére feldíszített mozdony ¹⁷

A „Gábor Áron” Traxx mozdony 2014-ben vitte el utasait Székelyföldre, míg 2015-ben a Csíksomlyó Expressz és Székely gyors össznemzeti zarándokvonatot, amely Szombat-helytől indulva Budapesten és Debrecenen keresztül érkezett Erdélybe a Rákóczi Ferencet megidéző Traxx lokomotív húzta. A mozdonyok matricázására és feldíszítésére 2013-tól 2015-ig grafikusok és a vasutat kedvelő baráti körök is pályázhattak, amelyeket komoly zsűribizottság értékelt. ¹⁸ A zarándokvonat díszítésére 2016-ban nem hirdettek pályázatot viszont akkor sem maradt díszítés nélkül a vonat, ekkor ugyanis a Szent Márton matricás Traxx mozdony húzta megszokott útvonalán Debrecent elkerülve Püspökladány-Biharkeresztes-Nagyvárad útvonalon a szerelvényt.

¹⁷ http://www.railcolor.net/images/basic/bomb_34754_67.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

¹⁸ Megjegyzés: A pályázatokon ameddig azokat kiírták, e sorok írója is minden alkalommal részt vett

10. kép Boldogasszony zarándokvonat táblája 2016-ban ¹⁹

3. Zarándokvonatok 2017-ben

A Székely gyors és a Csíksomlyó Expressz össznemzeti zarándokvonata június 2-5. között idén is útnak indult Csíksomlyóra és Gyimesbükkre, a 2017-es búcsú azonban nem csak a pünkösdről szólt, kettős megemlékezést tarthattak a résztvevők, mivel különös egybeesés, hogy a Trianoni békediktátum 1920. június 4-re eső életbelépésének évfordulója is – amely 2010 óta a Nemzeti Összetartozás Napja –, éppen Pünkösd vasárnapjára esett. A vonat megszokott útvonalán Budapest-Szolnok-Püspökladány-Biharkeresztes-Nagyvárad-Kolozsvár-Csíkszereda-Gyimesbükk útvonalon érkezett meg, mozdonya idén viszont a 2015-ben feldíszített Rákóczi Ferencet ábázoló Traxx mozdony volt.

A Boldogasszony zarándokvonatot ebben az évben más-más mozdonnyal húzták. Budapest-től Püspökladányig a 006-os Szent Márton Traxx szállította a személykocsikat, majd később felváltotta egy M41-es és egy M62-es dízelmozdony. Biharkeresztestől pedig már egy román dízelmozdony dolgozott tovább, a villamosított részekben azonban a „Csaurusz” gúnynévre keresztelt villanymozdony húzta a szerelvényt. A vonat visszafelé a nyírábrányi határon kelt át és így érkezett vissza Budapestre, Debrecenről viszont ismét a 006-os pályaszámú Szent Márton Traxx húzta a kocsikat.

¹⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=wdhaeCAqFNU> A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

9. kép A Székely gyors térképének Csíkszereda-Gyimesbükki részlete ²⁰

4. Záró gondolatok

Ahogy láthatjuk, a Székely gyors, valamint a csíksomlyói zarándokvonatok ezidáig minden évben más-más útvonalon közlekedtek, sőt minden évben más évforduló miatt újabb és újabb díszítéssel ellátott mozdonyok húzták a személykocsikat – úgymint: Nohab., Taurus: Széchenyi, Liszt Ferenc, Aranycsapat., továbbá Traxx: Hunyadi Mátyás, Gábor Áron, Rákóczi Ferenc, Szent Márton matricákkal díszítve –, képviselve így hazánkat és a magyarságot annak

²⁰ <http://iho.hu/hir/szekely-gyors-masodik-nap> A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

történelmével együtt. A végállomás viszont mindvégig Csíksomlyó, Madéfalva, és Gyimesbük maradt. Mind a mai napig sokan felkeresik a csíksomlyói búcsút, a 30-as számú vasúti őrházat, és a Rákóczi-várat is. Ezeken az utakon azonban nem csak a zarándokok vesznek részt hanem azok is, akik szívből szeretik hazájukat vagy csak szeretnék meglátogatni határon túl élő rokonaikat, vagy esetleg vasútbarátként csatlakozni az utazóközönséghez, ezzel is kedlükre ölelve az ottani magyarságot, amiért őrzik közös hagyományainkat, hitünket és a történelmi szent emlékeket. Higgyünk abban, hogy ez a vonat még sokáig fogja gyimesbükki és Csíksomlyói állomásukhoz vinni a magyarságot és a zarándokokat.

11. kép A Székely gyors Kolozsváron ²¹

²¹ http://eletmod.transindex.ro/images/leo/cikkek/cikkek_47555.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

Irodalomjegyzék

CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ

- 2017 https://hu.wikipedia.org/wiki/Cs%C3%ADksomly%C3%B3i_b%C3%BAcs%C3%BA Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

GYIMESBÜKK

- 2017 <https://hu.wikipedia.org/wiki/Gyimesb%C3%BCkk> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

INDÓHÁZ ONLINE

- 2012 *Össz nemzeti zarándokvonat 2013-ban.* <http://iho.hu/hir/ossznemzeti-zarandokvonat-2013-ban-121121> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.
- 2012 *Történelmi Székely Gyors 2014. június 6-9.* <http://iho.hu/hir/tortenelmi-szekely-gyors-2014-junius-6-9-140114> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.8.

MÁTHÉ ZOLTÁN - NAGY TAMÁS - T. HÁMORI FERENC

- 2008 *Erdélyi Vasút - Székely gyors.* In: MÁTHÉ ZOLTÁN - NAGY TAMÁS - T. HÁMORI FERENC (Szerk.): Indóház Kiadó. Budapest. 1-259.

SZERETFALVA-DÉDA VASÚTVONAL

- 2017 <https://hu.wikipedia.org/wiki/Szeretfalva%E2%80%93D%C3%A9da-vas%C3%BAtvonal> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

SZÉKELYGYORS

- 2016 *Székely Gyors 2016. Csíksomlyói búcsú.* <http://szekelygyors.com/> Az oldal utolsó megtekintése: 2017.VI.6.

Képjegyzék

A HUNYADI MÁTYÁS EMLÉKÉRE FELDÍSZÍTETT MOZDONY

2013 http://www.railcolor.net/images/basic/bomb_34754_67.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

A SZÉKELY GYORS ELSŐ NAPRA RENDELT ÚTVONALA

2017 *A „Székely gyors” első napra rendelt útvonala.* http://www.jakadam.hu/01fenykepeim/ev2008/08szekelygyors2008/kepek/08szekelygyors2008-01_009.jpg A letöltés ideje: 2017.VI.6.

A SZÉKELY GYORS ÉS A CSÍKSOMLYÓ EXPRESSZ TÉRKÉPE

2010 <http://szekelygyors.com/> A letöltés ideje: 2017.VI.6.

2012 <http://szekelygyors.com/> A letöltés ideje: 2017.VI.6.

A SZÉKELY GYORS KOLOZSVÁRON

2017 *A Székely Gyors Kolozsváron.* http://eletmod.transindex.ro/images/_le_o/cikkek/cikkek_47555.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

A SZÉKELY GYORS NOHAB MOZDONYA

2017 *A Székely Gyors NOHAB mozdonya a 30. sz. őrház előtt.* http://iho.hu/img/vasut/1205/120511_gyimesbukk/2009.Erdely_460.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 5.

A SZÉKELY GYORS TÉRKÉPÉNEK CSÍKSZEREDA-GYIMESBÜKKI RÉSZLETE

2009 *Székely Gyors: A második nap.* <http://iho.hu/hir/szekely-gyors-masodik-nap> A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

BALLA LÁSZLÓ

2009 *A Magyar Királyi Államvasutak hálózatának átnézeti térképe 1941.*
<http://ballal.gofree.hu/G/194104v01.jpg> A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

BOLDOGASSZONY ZARÁNDOKVONAT

2016 *A Boldogasszony zarándokvonat táblája.* <https://www.youtube.com/watch?v=wdhaeCAqFNU> Közzététel: 2016. V. 12. A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ

2004 *A csíksomlyói zarándokok tömege 2004-ben.* https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Cs%C3%ADksomly%C3%B3i_b%C3%BAcs%C3%BA_1.jpg A letöltés ideje: 2017. VI. 6.

SZÉKELY GYORS ÉS CSÍKSOMLYÓ EXPRESSZ

2017 *Székely Gyors és Csíksomlyó Expressz.* <https://www.youtube.com/watch?v=ql7X9613j5Y> Közzététel: 2017. VI. 3. A letöltés ideje: 2017. VI. 8.

TÖRTÉNELMI ARCHÍV FELVÉTELEK VIDEÓTÁRA

1942 *A Szeretfalva Déda Transylvania vasútvonal avatása 1942. december.*
<https://www.youtube.com/watch?v=Al1QUu8EcK8> Közzététel: 2015. VII. 29. A letöltés ideje: 2017. VI. 7.

